

Magyarország Alkotmánybírósága
Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám:	IV/705-5/2019	
Érkezett:	2019 JÚL 05.	
Példány:	2	Kezelőiroda:
Melléklet:	2 db	<i>du</i>

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] az alábbiakat adom elő és teszek eleget a hiánypótlási felhívásnak.

A 2019. április 15. napján kelt kérelmemet akként pontosítom, hogy a határozott kérelmemet tartalmazó szövegrészben a 43. §-ra való hivatkozást teszem be, és a hatályon kívül helyezés mellett a sérelmezett döntések megsemmisítését is kérem, a következő bekezdést pedig akként, hogy a hivatkozást a 26. §-ról a 27. §-ra módosítom. A javított beadványt a hiánypótló beadvánnyal mellékelem.

A megfelelő vagy tisztességes eljárásról, mint beadvánnyal kapcsolatos indoklásról az alábbiakat adom elő.

Megjegyezni kívánom, hogy érvelésem alapja egyfelől az alaptörvény, az alkotmánybíróság döntései, a témához kapcsolódó alapvető szakirodalom, valamint az Európai Emberi Jogi Egyezmény és az ahhoz fűzött jegyzőkönyvekre támaszkodik.

A tisztességes eljárás alatt alapvetően habeas corpus alapvető szabályát értem, amely a döntés nem csupán meghatározott fórumon és idő alatt történő meghozatalát jelenti, hanem az alkotmányos szabályok maradéktalan és pontos betartását az ún fegyveregyenlőség elvét is jelenti, amely tisztességes eljárás szerinti követelményként úgy értelmezhető, hogy én nem az eljárás tárgya vagyok, hanem a fél. A nemzetközi dokumentumok és az alaptörvény helyesen a tisztességes eljáráshoz való jog alá sorolják azokat a garanciákat, amelyeknek az a rendeltetése, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog hatósági érvényesítése olyan eljárásban történjék, amely biztosítékot jelent a törvényes jogok érvényesülésére és a törvényes és elfogulatlan döntésre (Rácz Attila: Alapvető jogok és kötelességek).

Hangsúlyozni szeretném, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog szabályai nem csak a szabadságelvonás során érvényesek, hanem ennél sokkal szélesebb – esetemben és általában is a jogok érvényre juttatását jelentik. Ezért álláspontom szerint mint azt az én ügyem is bizonyítja, a jogok érvényre juttatását szolgálják, illetve kellene, hogy szolgálják, amennyiben azokat az eljárás során nem olyan egyoldalúan engedik érvényre jutni, mint saját ügyemben.

A fentiekből az én olvasatomban az következik, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog legfontosabb területe a büntető igazságszolgáltatás és annak az anyagi jogi, az eljárásjogi és a büntetés-végrehajtási területe.

Ugyanakkor ez az intézmény mint tisztességes és fair eljárás elsősorban az állami szerveknek ír elő olyan kötelezettséget, amelyet nem szabadna megszegniük.

A fentieket összegezve ez azt is jelenti, hogy nem alkalmazhatnak alkotmányos szabályokat alkotmányellenes módon.

Álláspontom szerint a tisztességes eljárás követelményeinek minden esetben alkotmányos alapja, az alaptörvényben rögzített általános szabálya van. Rögzítettek alkotmánybíróági határozatokban és az Európai Emberi Jogi Egyezményben is visszavezethetők (6. cikk és 13. cikk). Néhány eleme a tisztességes és megfelelő eljárásra alkotmányos elvek között kerülnek megfogalmazásra, illetve egy részük a szakjogágak között kerülnek kifejtésre, mint amilyen a büntetőjogi, a büntetőeljárás jog és a büntetés-végrehajtási jog. Külön kiemelem a büntetőeljárás során gyakorolható hallgatás vagy következetes vallomás joga és értékelése, valamint a büntetőeljárás során beszerzett bizonyítékok felhasználása (Bárd Károly: a hallgatás joga, Frech Ágnes: A büntetőeljáráson kívül beszerzett bizonyítékok, Márki Zoltán: Bizonytalan bizonyítékok, Nagy Gábor Méltányosság és az eljárás ésszerű időtartama a strasbourgi esetjogban).

Álláspontom szerint a tisztességes eljárás elemeit nem lehet elvont módon felsorolni, ezért az eljárásom menetének egésze alapján jelzem, hogy a hatóságok ennek a követelménynek nem feleltek meg az ellenem lefolytatott eljárásban (Bán Tamás: A tisztességes eljárás és annak egyik fontos vonása).

A tisztességes eljárás főbb elemei végigkísérik az ellenem folytatott eljárást és annak hibáit és elemeit. Kiemelendő, hogy a bíróság előtt mindenki egyenlő, független és pártatlan bíróság kell, hogy az ügyemet elbírálja, de esetemben az ún. fegyveregyenlőség elve több esetben sérült, amelyet a részletes ügyre vonatkozó indoklásban fejtek ki részletesen.

Senki nem lenne bűnösnek tekintendő mindaddig, ameddig tisztességes eljárásban a bíróság azt jogerős és ügydöntő határozatában nem állapította meg. Ezen követelmény nem teljesülése jelentette az én esetemben, hogy sem a kétséget kizáróan való bizonyításnak (Be. 7. § (4) bekezdés), sem pedig a fegyveregyenlőség elvének nem tett eleget az eljáró bíróság azért sem, mert alkotmányos jogszabályokat alkotmányellenesen alkalmaztak.

Mint büntetőeljárás alá vont személyt, aki nem tárgya, hanem alanya az eljárásnak, az eljárás teljes terjedelmében nem csupán a védelemhez való jog illet meg, hanem részemre a Tisztelt Bíróságnak hatékony védelmet kellett volna biztosítania. Nem lehet figyelmen kívül hagyni az egyéb jogági követelményeket, amelyek mind a szakértőkre, mind pedig a nyomozó hatóságokra egyaránt vonatkoznak.

A magyar alaptörvény szerint mindenkit megillet a hatékony jogorvoslathoz való jog, amely nem formális követelmény, hanem tartalmi jog. Ezért a jogorvoslatnak az önmagában való megléte – ha az nem hatékony – nem tesz eleget a tisztességes eljárás követelményeinek. Még az alaptörvény is külön rendelkezik és az alkotmánybírósági döntések is hivatkozzák, hogy a törvényhozó szerv is csak minősített többséggel és arányosan korlátozhatja ezeket az alapjogokat (Sári János: Alapvető jogok).

A tisztességes eljáráshoz való jog lényegi eleme, hogy ügyemet független és pártatlan bíróság tisztességes eljárás során, ésszerű határidőn belül elbírálja.

A tisztességes eljáráshoz való jog alaptörvényi fogalmát és annak az elemeit az alkotmánybíróság alakította és bővítette ki, figyelemmel a strasbourgi esetjogra is. A tisztességes eljárás követelménye az alaptörvény valamennyi garanciális szabályát átfogja. Az alkotmánybíróság 6/1998. (III. hó 11.) AB határozata szerint és a kapcsolatos nemzetközi dokumentumoknak megfelelően „a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mit az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” A tisztességes eljárásnak általánosan elismert eleme a fegyverek egyenlősége, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és egyenlő alkalmak legyenek arra, hogy a tény és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Ez természetesen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. Ez a legfőbb indoka annak, hogy a kérelmet előterjesztettem, mert ez esetben nem valósult meg. Sem a Be. 7. § (4) bekezdésében foglalt bizonyítási teher és kötelezettség, sem pedig az, hogy az indítványok egyenlő elbírálás alá kerültek volna és a Tisztelt Bíróság az indítványok elutasítását sem indokolta okszerűen és kellő alappal.

A fegyverek egyenlőségének egyik feltétele, hogy az eljárási szereplők pl. a szakértők esetében azok megtartása semleges pozícióban. A másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a vád illetve a védő ugyanolyan teljességében és mélységében ismerhesse meg. Ez az elv szükségképpen kapcsolódik a hatékony védelem követelményéhez, mint a tisztességes eljárás egyik eleméhez, amely esetben szintén nem valósult meg.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a tisztességes eljárás fontos összetevőjének tekinti a hallgatás jogát, ez azonban nem abszolút jellegű. Nem ütközik az egyezménybe, ha a hallgatásból a bíróság következtetéseket von le, de a következtetés és ellentmondásmentes vallomásból ugyanilyen súllyal kellene levonnia következtetéseket (793/B/1997. AB hat.).

A „nullum crimen sine lege et nulla poena sine lege” a legklasszikusabb igazságszolgáltatási elv a jogomat jelenti ahhoz, hogy csakis törvényesen ítélnének el, mondjanak ki bűnösnek és törvényesen is szabják ki az érte járó büntetést. Az ennek megfelelő fogalmak elhatárolása esetében nem történt meg a fenti elvek tisztasági követelményeinek megfelelően.

Az ártatlanság véelme egyben a bűnösség véelmének tilalmát is jelenti. Senki sem tekinthető bűnösnek, míg a bíróság a bűnösségét jogerős és ügydöntő határozatával meg nem állapította (3/1998. (II. 11.) AB hat.). Az ártatlanság véelméből következik, hogy a bűnösség bizonyítása kétséget kizáróan a büntetőügyekben eljáró hatóságokat terheli.

Ez esetben azt jelenti, hogy a kétséget kizárólagosság a klasszikus két értékű logika szabályai szerint kell hogy történjen, nem pedig a fuzzy logika valószínűségi követelményei szerint. A római egyezmény értelmezése szerint ez annyira fontos alapelv, hogy nem csak a büntetőjog és a büntetőeljárás jog követelménye, hanem a tisztességes eljárásé is (Bán Tamás: A tisztességes eljárás és annak egyik fő vonása).

A bírósághoz való fordulás alapvető joga nem csak a bizonyítási indítványok előterjesztésének jogára vonatkozik, hanem arra is, hogy azokat a megfelelő védelem keretében előterjesszék, azokat teljes komolysággal elbírálják, elutasításuk esetén teljes és korrekt legyen a mellőzés indoklása is. Ez azért is van így álláspontom szerint, mert én a törvény szerint nem tárgya és elszenvetője vagyok a bírósági eljárásnak, hanem alanya. Jelenti azt is, hogy ne csak lehetőséget kapjak a tényállás alapjául szolgáló tények előterjesztésére, hanem azokat kellő komolysággal és alaposággal vegyék, és ne „lejtsen a pálya” az ügyészség felé.

Az igazságos és törvényes bírósági döntésnek az érdekében az alaptörvény további eljárási garanciákat tartalmaz az én olvasatom szerint, a hatékony jogorvoslathoz való jogot. Ez esetben nem valósult meg maradék nélkül (9/1992. (I.30.) AB hat.).

A hatékony jogorvoslathoz való jog mindenkit megillet, engem is. Az alkotmánybíróság döntése szerint az érdemi határozatok tekintetében más szervhez, a magasabb fórumhoz való fordulás lehetőségét jelenti, de az Európai Emberi Jogi Egyezmény szerint nem elegendő az oda fordulás lehetősége (13. cikk), hanem a jogorvoslatnak hatékonnak is kell lennie.

Az Európai Emberi Jogi Egyezmény 6. cikke rendelkezik a tisztességes tárgyaláshoz való jogról, mint a tisztességes eljárás részéről. A bíróságok működéséhez tartozik az Emberi Jogok Európai Bíróságának Delcour-ügyben hozott határozata szerint ugyan nem kötelezi a tagállamokat fellebbviteli bíróságok felállítására, ha azonban működnek, a tisztességes eljárás követelményeinek érvényesülniük kell (Bán Tamás: jogorvoslati lehetőségek). Az én álláspontom az, hogy a tisztességes eljárás alapelvéből az következik, hogy kell lennie ilyen fellebbviteli fórumnak, és a fellebbezés elbírálásának nem csak fairnek kell lennie, hanem hatékonnak is. Az Európai Emberi Jogi Egyezmény 6. cikkét ezért kell együtt olvasni a 13. cikkel is. A jogorvoslathoz való jog tárgyilag csak a hatósági döntésekre terjed ki, és a bíróság ilyen hatóságnak minősül. Ezért a fellebbezés lehetősége csak a fórum léte esetén biztosított, és további követelmény a fellebbviteli fórummal szemben nem csak a tisztességes eljárás, hanem a hatékonyság is. Ez egyrészt a kifogásolhatóságot jelenti, mivel a jogorvoslat igénybevétele nem előfeltétele a tényleges sérelem igazolása, elég az erre való hivatkozás. Nekem jogom van ahhoz, hogy állítsam a döntés jogos érdekemet vagy jogot sértő voltát. Erre való tekintettel a jogsérelem a megalapozatlanság és az iratellenesség esetében is megvalósul. A jogorvoslati fórumnak döntési helyzetben kell lennie. A formális és jogi szabályozás miatt eleve kilátástalan jogorvoslat nem kielégítő.

Az alkotmánybíróság elégségesnek tartja az egyfokú jogorvoslatot, viszont fairnek, hatékornak és tisztességesnek kell lennie (22/1995. (III.31.) AB hat.).

A jogorvoslathoz való jog problematikus esete: ha az elsőfokú büntetőbírói ítélet megfelelő tartalmú, akkor a vádlott értelemszerűen nem fellebbez. Az ügyészség azonban ilyenkor is jogorvoslattal élhet. Az ügyészi fellebbezés nyomán megszülető bírói ítélet már jogerős lesz, az ilyen módon megszülető ítélet rám nézve súlyosan elmarasztaló, és ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy igazából jogorvoslati jogommal nem élhettem. A mai jogi szabályozás tehát egyáltalán nem ad fellebbezési jogot abban az esetben, ha a másodfokon került sor az igazán súlyos ítélet meghozatalára esetemben (Halmai Gábor: A jogorvoslati jog néhány problémája).

Állampuszta, 2019. június 28.

Tisztelettel:

